
HÍRÖSSZEFOGLALÓK

Hírösszefoglaló rovatunkban a MTA-DE Közszolgáltatási Kutatócsoport munkájában résztvevő egyetemi hallgatók írásait közöljük. A rovat célja, hogy a Közjavak blog és folyóirat profiljába illeszkedő, – a közjog területét tágran értelmezve – legfrissebb tudományos hírekről, álláspontokról, az egyes közjogi szervek döntéseiről első kézből nyújtson információt az olvasóközönségnek.

A TÖRVÉNYSZÉK ELUTASÍTOTTA A WIZZ AIR MEGMENTÉSI TÁMOGATÁS TÁRGYÁBAN BENYÚJTOTT MEGSEMISÍTÉSI KERESÉT*

Az Európai Unió Bíróságának Törvényszéke (a továbbiakban: Törvényszék) a Románia által a Covid-19 világitárvánnyal összefüggésben a Blue Air légitársaságnak nyújtott támogatást jóváhagyó bizottsági határozat elleni keresetet teljes egészében elutasította.

Az ügyben a felperes, a Wizz Air Hungary Légitársasági Zrt (továbbiakban: Wizz Air) volt, aki a Románia-Covid19: a Blue Air javára nyújtott támogatásra vonatkozó bizottsági határozat megsemmisítését kérte az EUMSZ 263.cikke alapján.

A vitatott határozatban Románia 2020 áprilisától az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megfelelően egy meghatározott összegű kölcsön formájú, a román állam kezességvállalása mellett nyújtott támogatási intézkedést jelentett be az Európai Bizottságnak a Blue Air légitársaság javára. Az intézkedés két külön támogatásra vonatkozott. Egyik arra irányult, hogy megtérítésék a Covid-19 járvánnyal összefüggésben okozott károkat a légitársaságnak, ez az ügy nevezett kártalanítási intézkedés. A másik támogatás pedig arra irányult, hogy fedezze a Covid miatt elszenvedett súlyos működési veszteségből eredő szükségleteit, ez a megmentési támogatás.

A Bizottság az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése alapján hivatalos vizsgálati eljárás megindítása nélkül megállapította, hogy az intézkedés olyan állami támogatásnak minősül, amelynek mind a kettő része, ezért ez összeegyeztethető a belső piaccal.

Ezzel szemben a Wizz Air, mint felperes, megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be, melyet a Törvényszék elutasított. A felperes azt kifogásolta, hogy a

* Készítette: *Iványi Rita*, joghallgató, DE ÁJK

Bizottság a légitársaság által a Covid19 járvánnyal összefüggésben elszenvedett károk értékelése során hibákat követett el.

A Törvényszék elutasítja a téves alkalmazáson alapuló megsemmisítési jogalapot. A Törvényszék álláspontjában szerepel többek között, hogy a vitatott EUMSZ rendelkezés alá tartozik ez az ügy, mivel a kárt okozó eseménynek a támogatással helyreállítani kívánt kár meghatározó okának kell minősülnie, és a kár közvetlen okának kell lennie, ami jelen esetben is így történt. A kártalanítási intézkedés belső piaccal összeegyeztethetőségénél azt vizsgálta a Bizottság, hogy valóban a Covid19 járvánnyal összefüggésben bevezetett utazási korlátozások miatt szenvedte el a kárt a Blue Air légitársaság, vagy a kár egy része már ezt megelőzően fennálló nehézségeknek volt-e köszönhető. Ezt alaposan átvizsgálva a Bizottság megállapította, hogy Covid-19 világjárvánnyal összefüggésben előírt utazási korlátozások miatt elszenvedett károk megtérítésére szolgál.

A Törvényszék elutasította továbbá felperes azon érvét, hogy a Bizottság hibát követett el, amikor a támogatásnál a közös érdekű célt vette figyelembe. Megállapították, hogy a Blue Air által nyújtott szolgáltatás fontos jellege abban áll, hogy mind a belföldi, és mind a nemzetközi légi útvonalakon fontos szerepet tölt be, és ezen utakat a helyi kisvállalkozók, és a külföldön letelepedett román közösség veszi igénybe főleg, mivel ezek alacsony költségű légi útvonalaknak minősülnek. Ez alapján a Bizottság megállapította, hogy a Blue Air légi járatai emiatt is nehezen helyettesíthetők, ezért piaci rést töltenek be.

Összefoglalva tehát, mivel a felperes által hivatkozott érvek egyike sem megalapozott, ezért a Törvényszék a keresetet teljes egészében elutasította.

Források jegyzéke:

- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-03/cp230053hu.pdf>

TELEFONLEHALLGATÁS ENGEDÉLYEZÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ INDOKOLÁSI KÖTELEZETTSÉGRŐL DÖNTÖTT AZ EUB*

Az ügy előzményei

2017-ben a bolgár büntetőbíróság elnöke a nyomozást irányító ügyészség részletes indoklást tartalmazó kérelme alapján engedélyezte négy, súlyos szándékos bűncselekmények elkövetésével gyanúsított természetes személy telefonjának lehallgatását.

Az indokolásokat tekintve az elnök azt a bolgár bírói gyakorlatot követte, amely szerint egy előre megfogalmazott és egyedi indoklást nem tartalmazó sablonszöveget vesznek alapul, amely lényegében csupán azt említi meg, hogy a telefonlehallgatásra vonatkozó, hivatkozott nemzeti jogszabályokat tiszteletben tartották, míg a kérelmet benyújtó hatóságot, az érintett személyek neveit és telefonszámait, valamint az elkövetett bűncselekmény körülményeit nem tartalmazza. A négy természetes személy ellen ezt követően vádat emeltek bünszervezetben való részvétel miatt, majd az ügyet az érdemben eljáró szakosított büntetőbíróság elé utalták. Az ügygel kapcsolatos rögzített beszélgetések tartalma közvetlen jelentőséggel bír a vádirat megalapozottságának megállapítása szempontjából, így a büntetőbíróságnak előzetesen ellenőriznie kell a jogszerűségét a lehallgatások engedélyezéséhez vezető eljárásnak. Ezen ellenőrzés keretében merült fel a kérdés, hogy a telefonlehallgatásokat engedélyező határozatok indokolásával kapcsolatos nemzeti gyakorlat összeegyeztethető-e az Európai Unió Alapjogi Chartájával összefüggésben értelmezett „elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel”. Éppen ezért előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordult. Amennyiben a kérdésekre a válasz nem lenne a büntetőbíróság arra kíváncsi, hogy ellentétes-e az uniós joggal a nemzeti törvény olyan értelmezése, hogy az ilyen engedély alapján szerzett információkat felhasználják a vád bizonyítására.

Az első kérdésről

Az első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint a különleges nyomozási módszerek alkalmazását a bűnüldöző hatóságok indokolt kérelme

* Készítette: *Balogh Lilla*, joghallgató, DE ÁJK

nyomán engedélyező bírósági határozatokat előre meghatározott sablonszöveggel fogalmazzák, azok egyedi indokolást nem tartalmaznak, és az engedély érvényességi idején túlmenően csak azt állapítják meg, hogy a hivatkozott jogszabályi követelményeket tiszteletben tartották.

Ezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdése rögzíti a nyilvános hírközlő hálózatok és a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások segítségével történő közlések és az azokra vonatkozó forgalmi adatok titkosságának elvét. A 15. cikk (1) bekezdése rögzített esetek kivételével tilos a közléseknek és a vonatkozó forgalmi adatoknak a meghallgatása, tárolása, elfogása vagy megfigyelése abban az esetben, ha az érintett felhasználó nem járul hozzá. A cikk továbbá megengedi, hogy a tagállamok jogszabályi intézkedéseket fogadjanak el az 5.cikk által előírt jogok és kötelezettségek hatályának korlátozására vonatkozóan, különösen akkor, ha a korlátozás szükséges, megfelelő és arányos intézkedés, melynek célja a bűncselekmények megelőzése, vizsgálása, felderítése és üldözése. Azonban ezen korlátozás összhangban kell álljon az uniós jog általános elveivel, beleértve a Chartában rögzített jogokat, szabadságokat és elveket.

E tekintetben a hatáskörrel rendelkező hatóságok adatokhoz való hozzáférését szabályozó jogszabályi intézkedéseknek nemcsak azt kell megkövetelniük, hogy e hozzáférés megfeleljen a jogszabályi intézkedések által elérni kívánt célnak, hanem rendelkezniük kell a kezelésre vonatkozó anyagi jogi és eljárásjogi feltételekről is.

Ennélfogva, amennyiben a 15. cikknek (1) bekezdése alapján elfogadott jogszabályi intézkedés azt írja elő, hogy az elektronikus közlések titkosságának az irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében rögzített elvét bírósági határozattal korlátozni lehet, e 15. cikknek a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése annak előírására kötelezi a tagállamokat, hogy az ilyen határozatoknak indokolást kell tartalmazniuk.

Meg kell jegyezni azonban, hogy a bolgár jogban a különleges nyomozási módszerek engedélyezését egy olyan eljárás előzi meg, amelynek célja, hogy egy megalapozottan gyanúsított súlyos, szándékos bűncselekményt előkészítő vagy elkövető adatait hatékonyan és gyorsan begyűjtsék, melyre más módon nem, vagy csak rendkívüli nehézségek árán tehetnének szert. Az ilyen módszerek alkalmazását kérni jogosult hatóságnak a nemzeti jog szerint írásban, indoklással ellátott és részletes kérelmet kell benyújtania az illetékes bírósághoz, kifejtve benne a vizsgálat tárgyát képező bűncselekményt, a nyomozás során hozott intézkedéseket és azok eredményeit, a megfigyelendő személy vagy helyiség azonosításra alkalmas adatait, az alkalmazni kívánt módszert, a megfigyelés időtartamát annak megfelelő indoklásával, valamint azon okokat, melyek elengedhetetlenné teszik a különleges nyomozási módszer alkalmazását.

E tekintetben, amennyiben az említett eljárás keretében az illetékes bíróság

megvizsgálta a részletes kérelem indokait, és a vizsgálata alapján úgy ítéli meg, hogy e kérelem indokolt, úgy kell tekinteni, hogy e bíróság egy előre megfogalmazott, a jogszabályi követelmények tiszteletben tartását feltüntető sablonszöveg aláírásával jóváhagyta a kérelem indokolását, és egyúttal meggyőződött a jogszabályi követelmények tiszteletben tartásáról. Az Európai Bizottság írásbeli észrevételeiben rámutat, mesterkélt lenne megkövetelni, hogy a különleges nyomozási módszerek alkalmazására vonatkozó engedély külön és részletes indokolást tartalmazzon, amikor az engedély megadásának alapjául szolgáló kérelem a nemzeti jogszabályoknak megfelelően már tartalmaz ilyen indokolást. Mindezek mellett a Bíróság kimondta, hogy amint az érintett személyt/személyeket tájékoztatták a lehallgatásról, az Alapjogi Chartában előírt indokolási kötelezettség megköveteli, hogy mind az érintett személy, mind pedig az ügyben eljáró, az engedély jogszerűségét vizsgálni hivatott bíróság megérthesse ezen engedély indokait. Ennek érdekében nemcsak az engedélyt megadó határozathoz, hanem az engedélyt kérő hatóság kérelméhez is hozzá kell férniük. A kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát annak vizsgálata, hogy az említett gyakorlat keretében biztosított-e a Charta és a 2002/58 irányelv e rendelkezésének tiszteletben tartása. E célból kell vizsgálnia, hogy mind az a személy, akivel szemben különleges nyomozási módszereket alkalmaztak, mind pedig az e módszerek alkalmazására vonatkozó engedély jogszerűségének felülvizsgálatára hivatott bíróság megértheti-e ezen engedély indokait.

Amennyiben az engedélyt megadó határozat csupán az engedély érvényességi idejét és azt állapítja meg, hogy a hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket tiszteletben tartották, alapvető fontosságú, hogy a kérelem minden szükséges információt feltüntessen, hogy mind az érintett személy, mind pedig a megadott engedély jogszerűségét felülvizsgáló bíróság megérthesse, hogy az engedélyt kiadó bíróság kizárólag ezen információk alapján arra a következtetésre jutott, hogy valamennyi jogi követelményt tiszteletben tartották.

Amennyiben azonban kérelem és az azt jóváhagyó engedély együttes olvasata nem teszi lehetővé ezen engedély indokainak könnyű és egyértelmű megértését, akkor megállapítható, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből eredő indokolási kötelezettséget nem tartották tiszteletben.

A második kérdésről

Az első kérdésre adott válasza tekintettel a második kérdés megválaszolását a Bíróság nem tartotta szükségesnek.

A Bíróság (harmadik tanács) határozata

Az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv”) 15. cikkének az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy „azzal nem ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint a különleges nyomozási módszerek alkalmazását a bűnüldöző hatóságok indokolt és részletes kérelme nyomán engedélyező bírósági határozatokat előre meghatározott sablonszöveggel fogalmazzák, azok egyedi indokolást nem tartalmaznak, és az engedély érvényességi idején túlmenően csak azt állapítják meg, hogy a hivatkozott jogszabályi követelményeket tiszteletben tartották, feltéve hogy a határozat és az engedély iránti kérelem együttes olvasata alapján könnyen és egyértelműen megállapítható, hogy az illetékes bíróság miért ítélte úgy, hogy az egyedi esetre jellemző ténybeli és jogi elemek fényében a jogi követelményeket tiszteletben tartották, mindamellettt hogy az engedély iránti kérelmet az adott engedélyezést követően azon személy számára hozzáférhetővé teszik, akivel szemben a különleges nyomozási módszerek alkalmazását engedélyezték.”

Források jegyzéke:

- C-349/21. sz. ügy A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács) 2023. február 16. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:62021CJ0349>

ÚJABB LENGYEL DEVIZAHITELES ÜGY AZ EUB ELŐTT*

Anthony Michael Collins főtanácsnok nemrég közzétett indítványában ismét egy lengyel devizahiteles ügyben fejtette ki érveit, mely alapját egy lengyel bíróság által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás adta. A 2008-as válság kitörését követően számos bírósági perben sorakoztak fel egymással szemben az adósok és a hitelintézetek Európa szerte, a drasztikusan megemelt kamatlábak következtében. A lengyel bíróságok joggyakorlatát tekintve megfigyelhetjük, hogy az esetek nagy többségében az adósok védelmére keltek, ugyanakkor ebben az ügyben még nincsen jogerős ítélet, azonban figyelemre méltó a főtanácsnok indítványában megfogalmazott előzetes vélemény.

Előzmények

A 2000-es évek elején Lengyelországban a hitelintézetek több tízezer, svájci frank alapú jelzáloghitelt bocsátott ki a fogyasztóknak még hozzá ingatlanvásárlás céljára. Hatalmas népszerűségnek örvendett az ilyesfajta hiteltermék ugyanis e jelzáloghitelekre alkalmazandó kamatlábak jóval kedvezőbbek voltak a zlotyban (PLN) nyilvántartott hitelekhez képest. Azonban a 2008-as globális pénzügyi válság következménye képen a CHF és PLN között átváltási árfolyam romlott az utóbbi pénznem birtokosainak szempontjából, ugyanis attól függetlenül, hogy a hitelfelvevők CHF-hez kötött jelzáloghitelt vettek fel a bankok PLN-ben folyósították a hiteleket. Fogyasztók ezrei – illetve az alapeljárás felperese is – indítottak pert azon bankok ellen, amelyeknél jelzáloghitelt vettek fel, mivel az úgy vélték, hogy a kamatlábak ilyen szintű megemlése egyoldalú szerződésmódosításnak minősül, és azzal érveltek lengyel bíróságok előtt, hogy tisztességtelenek a jelzáloghitel-szerződésekben alkalmazott átváltási feltételek. A bíróságok túlnyomó többségében elfogadták az ezen érvekre alapított kérelmeket, és a jelzáloghitel-szerződést teljes egészében semmisnek nyilvánították.

Az alapügy tényállása, az előzetes döntés hozatalra előterjesztett kérdés és a Bíróság előtti eljárás

2008. július 25-én Arkadiusz Szcześniak A.S és házastársa, E.S (továbbiakban adósok), jelzáloghitel-szerződést kötöttek a Bank M.-mel (továbbiakban Bank), és ennek keretében 329 707,24 PLN (körülbelül 73 000 euró) összegben

* Készítette: **Remete Roland**, joghallgató, DE ÁJK

házépítés céljára. A hitel futamideje 336 hónap volt, valamint, a hitel változó kamatlábát a LIBOR 3M (CHF) referencia-kamatláb és a hitelintézet által rögzített kamatfelár összegeként határozták meg.

A hitelösszeget PLN-ben folyósították, valamint tartották nyilván, és ezen összeget CHF-hez kötötték a hitelintézet a hitel folyósításának napján irányadó árfolyam táblázatban közzétett CHF vételi árfolyamnak megfelelő átváltását követően. A törlesztőrészleteit PLN-ben kellett fizetni a Banknál az egyes havi törlesztőrészletek esedékességének napján irányadó az árfolyam táblázatban feltüntetett CHF eladási árfolyam alapján, és átváltásukat követően. 2011. szeptember 6-án a felek módosították a jelzáloghitel-szerződést, amely lehetővé tette az adósok számára, hogy a hitel törlesztőrészleteit inntől fogva közvetlenül CHF-ben fizessék meg.

Az adósok szerint az általuk kötött jelzáloghitel-szerződés olyan tisztességtelen feltételeket tartalmaz, amelyek a lengyel jog értelmében teljes egészében semmissé teszik azt. Így keresetet indítottak a Bankkal szemben a varsó-sródmiescei kerületi bíróság előtt. Az adósok azzal érveltek, hogy a Bank jogszabályi vagy szerződéses jogalap nélkül jutott hozzá az általuk folyósított havi törlesztőrészletekhez, és ez által azokból nyereségre tett szert. Az adósok kártérítést követeltek a Banktól pénzüknek szerződéses jogalap nélküli használata, a saját pénzeszközeik használatának ideiglenes lehetetlenülése és ennek következtében a haszonszerzés lehetőségének elvesztése, illetve az általuk a banknak kifizetett pénz vásárlóerejének csökkenése jogcímén.

A lengyel bíróság előzetesen megjegyezte azt, hogy a lengyel jog szerint a hitelszerződésekben alkalmazott, az ügyben kifogásolt hasonló jellegű átváltási feltételek tisztességtelenek és jogellenesnek számítanak. A Bíróság Dziubak ítélete óta az ilyen feltételek hitelszerződésben történő alkalmazása a szerződés egészének semmissé nyilvánítását eredményezi. A semmissé nyilvánítás *ex tunc* hatályú, így a polgári törvénykönyv 410.cikkének 1.§-ával összefüggésben értelmezett 405.cikke értelmében a szerződés teljesítése során nyújtott valamennyi kifizetést vissza kell fizetni.

Ennek értelmében a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a bank tehát követelheti a hitelfelvevőtől a hitel tőkeösszegének visszafizetését hiszen, ha ezt nem kapná vissza akkor a másik félnél merülhetne fel a jogalap nélküli gazdagodás, továbbá a hitelfelvevő pedig követelheti a törlesztőrészleteinek visszafizetését, ideértve azokat a költségeket is amelyek a hitel törlesztésével kapcsolatban merültek fel mint például adminisztratív díjak és biztosítási díjak. Továbbá mindkét fél követelhet késedelmi kamatot attól az időponttól kezdve amikortól a másik fél részére fizetési felszólítást intézett.

A kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ a Bíróságtól, hogy úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló irányelvet (a továbbiakban: irányelv), hogy ezzel ellentétes a nemzeti jogszabály olyan értelmezése, amely szerint a fogyasztó és a bank által

kötött hitelszerződés egészének semmissé nyilvánítása esetén a felek az e szerződés alapján általuk nyújtott pénzzolgáltatások visszafizetésén és a fizetési felszólítás időpontjától törvényes kamatlábbal számított késedelmi kamatok megfizetésén túlmenő követeléseket érvényesíthetnek egymással szemben.

Úgy kell-e értelmezni a 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7 cikkének (1) bekezdését, valamint a tényleges érvényesülés, a jogbiztonság és az arányosság elvét, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, valamint bírósági értelmezése, melynek értelmében annak megállapítása esetén, hogy a bank által kötött kölcsönszerződés a tisztességtelen szerződési feltételek miatt semmis, a felek az ennek a szerződés alapján teljesített pénzüsszegek visszafizetésén túl más szolgáltatásokat is követelhetnek, különösen díjakat, kártérítést, költségterítést, vagy a szolgáltatások valorizálást).

A főtanácsnok indítványa

A fentebb ismertetett indítvánnyal összefüggésben Anthony Michael Collins főtanácsnok arra hívta fel a figyelmet, hogy az irányelv nem rendelkezik arról, hogy milyen következményekkel jár annak megállapítása, hogy fogyasztó szerződés jogilag nem létezik az abban foglalt tisztességtelen feltételek elhagyását követően. A tagállamok feladata, hogy a nemzeti jogukban az uniós jog tiszteletben tartása mellett meghatározzák e következményeket.

Collins főtanácsnok véleménye szerint, az irányelv nem képezi akadályát az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezéseknek, illetve az azokat értelmező olyan nemzeti ítélkezési gyakorlatnak, amely lehetővé teheti, hogy a fogyasztó az ilyen jellegű semmis jelzáloghitel-szerződés alapján teljesített pénzüsszegek visszafizetésén, valamint a fizetési felszólítás időpontjától törvényes kamatlábbal számított késedelmi kamatokon felül további követeléseket is érvényesíthessen a bankkal szemben.

Mindazonáltal a nemzeti bíróság feladata, hogy a nemzeti jog alapján megállapítsa, hogy a fogyasztók érvényesíthetnek-e ilyen követeléseket, és ha igen, döntsön azok megalapozottságáról.

Ezt a megoldást az irányelvnek a fogyasztók magas szintű védelmének biztosítására irányuló célja igazolja. A tisztességtelennek nyilvánított szerződési feltétel nem vált ki kötelező joghatásokat a fogyasztóra nézve, következésképpen a fogyasztó azon ténybeli és jogi helyzetének, amelyben e szerződési feltétel hiányában találná magát, először is helyre kell állnia. A főtanácsnok álláspontja szerint az a lehetőség, hogy ezeken túlmenő követelések is érvényesíthetők, arra ösztönözheti a fogyasztókat, hogy gyakorolják az említett irányelv alapján őket megillető jogokat, miközben eltántorítja a bankokat attól, hogy tisztességtelen feltételeket foglaljanak szerződéseikbe.

A bank azon lehetőségét illetően, hogy hasonló jellegű követeléseket érvényesítsen a fogyasztóval szemben, Collins főtanácsnok ezzel ellenkező álláspontot képvisel. A Bíróság elé terjesztett álláspontja szerint

A bank nem érvényesíthet a fogyasztóval szemben a hitel átadott tőkeösszegének visszafizetésén és a fizetési felszólítás időpontjától a törvényes kamatlábbal számított késedelmi kamatok megfizetésén túlmenő követeléseket.

Ennek alátámasztásául Collins főtanácsnok megjegyzi, hogy a jelzáloghitel-szerződés semmissé nyilvánítása annak a következménye, hogy a bank tisztességtelen feltételeket foglalt e szerződésbe. A szolgáltató nem szerezhethet gazdasági előnyt olyan helyzetből, amelyet ő idézett elő saját jogellenes magatartásával.

Nyilvánvaló, hogy bankokat sem tántorítaná el attól, hogy tisztességtelen feltételeket alkalmazzanak a fogyasztókkal kötött hitelszerződésekben, ha e szerződések semmissé nyilvánítása ellenére piaci díjat számíthatnának fel a fogyasztókkal szemben a hitel tőkeösszegének használatáért. Így akár előfordulhatna olyan helyzet is, amikor kifejezetten nyereséges lenne a bankok számára a tisztességtelen feltételek fogyasztók vonatkozásában történő alkalmazása

Collins főtanácsnok megjegyzi továbbá, hogy a hitelfelvevők általában nincsenek abban a helyzetben, hogy megállapítsák a bank által tőlük követelhető összeget, mielőtt eldöntenék, hogy érdekükben áll-e vitatni a hitelszerződésükben foglalt tisztességtelen feltételek jogszerűségét, mert természetesen a bank még mindig többlet információ birtokában van az egyszerű fogyasztóhoz képest.

A hitel tőkeösszegének használatáért járó díjazás bankok általi számításainak alapjául szolgáló kritériumok összetett és önkényes jellege és az, hogy a követelt összegeket általában azonnal meg kell fizetni, még inkább visszatarthatja a fogyasztókat az irányelv által számukra biztosított jogok gyakorlásától. Egy ilyen helyzet megfosztaná az irányelvet tényleges érvényesülésétől, és az ezen irányelv céljaival összeegyeztethetetlen eredményre vezetne.

Végezetül Collins főtanácsnok megjegyzi, hogy a lengyelországi pénzügyi piacok stabilitására vonatkozó érv nem jelentős az irányelv értelmezése szempontjából, mivel ezen irányelv célja mindenekelőtt a fogyasztók védelme. A bankok, mint jogi képződmények kötelesek ügyeiket úgy intézni, hogy a jog valamennyi rendelkezését tiszteletben tartásák.

Források jegyzéke:

- C-520/21. számú ügy [1.pont]

- A kamatfelár a változó kamatozású hitelek referencia feletti kamat mértékét fejezi ki.
- 2019. október 3-i Dziubak ítélet (C-260/18, EU:C:2019:819).
- 1964. április 23-i ustawa – Kodeks cywilny (polgári törvénykönyvről szóló törvény) 481.cikkének 1. és 2.§-a valamint 455. cikke
- C-520/21. számú ügy [20.pont]
- (C-520/21. sz. ügy [24.pont]

ROMÁN BÍRÁKKAL SZEMBENI FEGYELMI ELJÁRÁSOK ÜGYÉBEN DÖNTÖTT AZ EUB*

Az Európai Unió Bírósága ítéletet hozott a C/817/21 számú román bírói illetve ügyészi fegyelmi eljárásokra vonatkozó rendszer tárgyában, mint jogállamiságot érintő eset értékelésében, a bukaresti ítélőtábla előzetes döntéshozatal keretében feltett kérdésére válaszolva. A bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a vezető felügyelő jogköreit megerősítették a román igazságszolgáltatás szervezete reformjainak átfogóbb összefüggésében, amelyek célja vagy hatása a román bírák függetlensége és pártatlansága garanciáinak csökkentése.

Romániában egy több büntetőügyben érintett fél fegyelmi panaszt nyújtott be a hatáskörrel rendelkező igazságügyi felügyelethez néhány eljáró bíró és ügyész ellen. Mivel valamennyi panaszának kivizsgálását további intézkedés nélkül megszüntették, panaszt nyújtott be a vezető felügyelő ellen, amelynek kivizsgálását szintén további intézkedés nélkül megszüntették. Ezt követően a bukaresti ítélőtáblához fordult, hogy megtámadja a panaszai kivizsgálásának további intézkedés nélküli megszüntetését, többek között azzal érvelve, hogy a hatásköröknek a vezető felügyelő kezében való összpontosulása miatt nem lehet fegyelmi eljárást indítani. E fél szerint a hatáskörök ilyen koncentrációja ellentétes az uniós joggal. A bukaresti ítélőtábla e tekintetben kérdést intézett a Bírósághoz.

Az EUB válaszában elsődlegesen leszögezte, bár magának a bírósági szervezetrendszernek a kialakítása kétségkívül tagállami hatáskörbe tartozik, az uniós jog érvényesülésének (és az uniós állampolgárok jogainak biztonságának érdekében) a megfelelő garanciákat biztosítani kell a kialakított rendszereknek, és ugyanúgy vonatkozik ez a bírók felülvizsgálatát ellátó rendszerekre is. Ebből kifolyólag ez utóbbinak is meg kell felelnie minden uniós jogból eredő kritériumnak, különösen a jogállamiság követelményének.

Hogy ezen előírásoknak való megfelelést vizsgálják, mind a szabályozást, mind pedig az az alapján folytatott tényleges gyakorlatot feltárnia és értékelnie kellett a Bíróságnak.

A román rendszerrel kapcsolatban megállapították, hogy amennyiben egy vezető felügyelő által hozott döntést szeretnének fegyelmi eljárást indítani, arra csak azoknak van lehetősége, akiknek a döntés befolyásolja az előremenetelüket, így igen zárt kört jogosít fel felülvizsgálat megindítására.

* Készítette: *Legény Lili*, joghallgató, DE ÁJK

A vezető felügyelő döntéseinek felülvizsgálatának lefolytatására feljogosított személy függetlensége is megkérdőjelezhető, mivel azt a vezetőhelyettes felügyelő is lefolytathatja, akinek megbízatása összekapcsolódik a vezető felügyelőjével. Ezen tények fényében megállapítható, hogy akadályozza a rendszer a vezető felügyelőkkel szembeni fegyelmi eljárások megindítását.

Ez a szinte bebetonozott helyzet része a román igazságszolgáltatási szervezetrendszerre vonatkozó korábbi reformcsomagnak, amely a bírák függetlenségét és pártatlanságát biztosító garanciákat rombolta. A rendszer ennek eredményeként felhasználható a politikai ellenőrzés eszközeként a bírák tevékenységét tekintve.

A Bíróság megállapította továbbá, hogy a konkrét gyakorlat, illetve a vezető felügyelő személyéhez köthető aggályok (a végrehajtó és törvényhozó hatalmi ágakhoz való kötődést valószínűsítik) is e félelmeket táplálhatják, megerősítik a szabályozásból következtetetteket.

Így a Bíróság szerint a román jogszabályok: „az alapügy tárgyát képező szabályozást nem úgy alakították ki, hogy az a jogalanyokban semmilyen jogos kétséget ne keltsen az igazságügyi felügyelet előjogainak és feladatainak az igazságszolgáltatási tevékenységre történő nyomásgyakorlás vagy e tevékenység feletti politikai ellenőrzés eszközeként történő alkalmazását illetően.”

Források jegyzéke:

- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-05/cp230076hu.pdf>
- <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=273603&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1478088>

HARMADIK ÁLLAMBÉLI ÁLLAMPOLGÁRRAL SZEMBEN KIBOCSÁTOTT EURÓPAI ELFOGATÓPARANCS ÜGYÉBEN HOZOTT DÖNTÉST AZ EUB*

Az európai elfogatóparancs végrehajtása azon okból történő megtagadásának lehetősége, hogy a büntetést a lakóhely szerinti tagállamban hajtsák végre, a harmadik állambéli állampolgárok tekintetében is alkalmazandó.

Ezen ügy alapjául az szolgált, hogy 2012 februárjában román (brassói) elsőfokú bíróság szabadság-vesztés büntetés végrehajtása céljából európai elfogatóparancsot adott ki egy moldáv állampolgárral szemben. A személy Olaszországban tartózkodott, ezért az olasz (bolognai) fellebbviteli bíróság lett a keresett személy átadására jogosult igazságügyi hatóság. A terhelt védőügyvédje bizonyította a jogszerű letelepedést Olaszországban családdegyesítés és munkavállalás céljából, de a megkeresett olasz igazságügyi hatóság nem jogosult a Romániának történő átadást annak érdekében megtagadni, hogy a büntetést Olaszországban hajtsák végre. Az érintett kérdésben, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározata alapján, az olasz jogban átültető törvény értelmében ennek a lehetősége kizárt, ha harmadik országbéli állampolgárokról van szó, mivel ez csak az olasz és más uniós tagállamok államokra vonatkozik.

Az olasz fellebbviteli bíróság az olasz alkotmánybírósághoz fordult. Az olasz alkotmánybíróság a nemzeti szabályozás olasz alkotmánnyal való összeegyeztethetősége előtt azt kell vizsgálni, hogy az olasz szabályozás az uniós joggal összeegyeztethető-e. Az említett európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat lehetőséget biztosít a tagállamoknak, hogy a bíróságoknak jogosultságot biztosítson az európai elfogatóparancs megtagadására. Mivel ez rendelkezés nem korlátozódik az uniós tagállamok állampolgárai, ezért az olasz alkotmánybíróság kérdést terjesztett az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) elé.

Erre a kérdésre a Bíróság azt válaszolta, hogy az uniós joggal ellentétesnek bizonyul az a tagállami szabályozás, amely automatikusan kizárja az európai elfogatóparancs végrehajtása mérlegelhető megtagadását, azon harmadik országbeli állampolgárokkal, akik ez érintett tagállam területén tartózkodnak, vagy ott lakóhellyel rendelkeznek. Ebben az esetben vizsgálni kell, hogy az állampolgárnak milyen a kötődése a tagállamhoz. Ezen nemzeti szabályozás az egyenlő bánásmód elvét sérti.

* Készítette: *Iványi Rita*, joghallgató, DE ÁJK

Az európai elfogatóparancs végrehajtása mérlegelhető megtagadását ezen okból két feltétel együttes fennállásától függően lehet megállapítani. Egyrészt, hogy a keresett személy a végrehajtó tagállamban tartózkodik, lakosa, vagy állampolgára. Másrészt, az állam vállalja, hogy belső joga szerint végrehajtja a büntetést. Az első feltételt illetően nincs minimum időtartam, vagy megszakítás nélküli követelmény.

Ha ez a két feltétel teljesül, akkor azt is értékelés alá kell vonni, hogy fennáll-e a kibocsátó tagállamban kiszabott büntetés végrehajtó tagállamban történő végrehajtását indokolttá tévő jogos érdek.

A végrehajtó igazságügyi hatóság feladata között szerepel, hogy a keresett személy személyi körülményeit illetően valószínűsítse a konkrét tényezők átfogó értékelését, hogy van-e a végrehajtó tagállam és a személy között kötődés, amely indokolttá teszi a tagállamban történő végrehajtását, és ez elősegítené a társadalomban való visszailleszkedését.

Források jegyzéke:

- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-06/cp230090hu.pdf>

SZERZŐINK FIGYELMÉBE

A Közjavak folyamatosan várja a minimum 10.000, maximum 25.000 karakter terjedelmű, a folyóirat profiljába illeszkedő tanulmányokat. A kéziratok megküldése előtt javasoljuk a formai követelményekre vonatkozó szabályok áttanulmányozását. A megjelentetni kívánt tanulmányokat a szerkesztőbizottság részére az alábbi e-mail címre kérjük megküldeni: bartha.ildiko@law.unideb.hu

A szerkesztőbizottság által befogadott tanulmányok hagyományos módon, a negyedévente megjelenő elektronikus folyóiratban, valamint az interaktív kozjavak.hu blogoldalon is megjelennek. Erre tekintettel a tanulmányok elkészítését és benyújtását kétféle formában kérjük megtenni.

Formai követelmények

A tanulmányokat word dokumentumban, Times New Roman betűtípusban, 12-es betűmérettel, normál sortávolsággal, sorkizártan kérjük elkészíteni.

Hivatkozási rendszerre vonatkozó követelmények

A szerkesztőbizottság kéri a szerzőket, hogy amennyiben lehetőség van rá, a tanulmányokat egyfelől a hagyományos szövegekőzi lábjegyzettel ellátott formátumban, valamint az elektronikus megjelentetést elősegítő sorkőzi hivatkozásokat tartalmazó változatban is szíveskedjenek elkészíteni.

1. Blog változat:

Amennyiben a forrás nyilvános weboldalon is teljes terjedelemben elérhető (pl. egy hatályos törvényszöveg, tanulmány, jelentés stb.), akkor a wordbe ágyazott hiperhivatkozással (a hiperlinket a szövegben a forrásra egyértelműen utaló szóhoz vagy szókapcsolathoz rendeljük hozzá).

Példa:

"Az információszabadság lényege, hogy a társadalom tagjainak joga van a közérdekű adatokat ([Infotv. 3. § 5.](#)) megismerni, betekinteni az ezekkel kapcsolatos dokumentációba."

Amennyiben tudományos irodalmi forrást hivatkozunk meg ezzel a módszerrel, a hiperlink alatt csak olyan elérhetőséget adjunk meg, amely a közlemény bibliográfiai adatait is teljeskörűen tartalmazza és a szerzői jogi követelményeknek megfelelően lett közzétéve. Amennyiben ez nem lehetséges, a 2. pontban ismertetett hivatkozási formát alkalmazzuk.

Ha nem érhető el (vagy nem teljes terjedelemben) a forrás nyilvános weboldalon, a forrást a megfelelő szövegrész után szögletes zárójelben jelöljük a folyóirat változathoz lentebb megadott hivatkozási rendszer szerint.

2. Folyóirat változat:

Könyveknél:

Sivák József–Vigvári András (2012): *Rendhagyó bevezetés közpénzügyek tanulmányozásába*. Budapest: Complex, 35-40.

Tanulmánykötetben, gyűjteményes kötetben megjelent szövegek esetében:

Mickiewicz, Ellen (2000): Institutional Incapacity, the Attentive Public, and Media Pluralism in Russia. In: Richard Gunther, Richard Mughan, Anthony (eds.): *Democracy and the Media*. Cambridge: Cambridge University Press., pp. 85–121.

Folyóiratban megjelent tanulmány esetében:

Selck, J. Torsten (2004): On the Dimensionality of European Union Legislative. In: *Journal of Theoretical Politics*. Vol. 16., No. 2. April, pp. 203–222.

Hetilapokban/napilapokban megjelent, szerző nélküli írások hivatkozása:

Közös rendszer – felkészült irányítás (2011). In: *Szabadhajdú Városi Hetilap*, 2011. 21. évf. 42. sz. (12. 20.) 4–5. old.

Mindegyik fenti esetben az alábbiak szerint kérjük a pontos oldalszám megjelölését, amennyiben szükségessé válik: magyar szakirodalomnál „34–54. old.” és angol szakirodalomnál „pp. 34–54.”

Kérjük, hogy a szerzők a tervezett tanulmány részét képező képeket, ábrákat vagy táblázatokat is külön dokumentumban is küldjék el (ábrák és táblázatok esetében olyan formátumban, amelyben lehetséges ezek szerkesztése - diagramoknál excelben).

© 2023 DE Közszolgáltatási Kutatócsoport.

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a szerzők írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható.

Idézni, szöveges tartalmat átvenni csak a forrásra való hivatkozással szabad.